REDACȚIUNEA
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-riĭ de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 106. Brașov, Miercurĭ 14 (27) Maiŭ. 1903.

Guvernul Szell se clatină.

Étă că se împlinesce luna, de când în puterea obstrucțiunei din dietă și a refusului tenace al guvernului de a face pe voia opozițiunei și a retrage proiectele militare, — refus dat de altmintrelea mai mult sub forța împrejurărilor, decât de bună voie — guvern și țéră se află în starea așa numită de *ex-lex*.

Trece o ḑi după alta, obstrucțiunea continuă, dér nu s'arăta nicĭ cel mai mic semn că guvernul Szell ar fi aflat un espedient, o modalitate órecare de a ieși din impas și de a îndrepta situațiunea, care, după însășĭ constatarea primului ministru, e „deopotrivă păgubitóre din punct de vedere material și național-maghiar“.

Pare că d-l Szell ar aștepta sĕ obosĕscă kossuthiștii și sĕ vină ei înșișĭ sĕ-ĭ ḑică: hai sĕ găsim un mijloc de împăcare. Recunóscem, că în împrejurările date n'ai putut a ne face pe voie; mai recunóscem cu plăcere că totdéuna ai avut purtarea cea mai leală față cu aspirațiunile nóstre fie orĭ și cât de avansate, cu alte cuvinte ai consimțit în tăcere cu noi; recunóscem că împreună cu președintele camerei Apponyi ne-ai ajutat sĕ alarmăm tótă „națiunea“ în contra proiectelor militare și că până erĭ alaltăerĭ n'ai intreprins nicĭ un pas energic pentru a ne împiedeca printr'o acțiune de contra-manifestărĭ în favorul atitudinei guvernului; vedem, că și ceea-ce a-ĭ pus la cale acum cu câte-va comitate, îndemnându-le sĕ céră dela cameră restabilirea funcționării regulate parlamentare, ai făcut'o mai mult numai ca sĕ-țĭ spelĭ urechia față cu curtea din Viena, sĕ nu-țĭ pótă ḑice, că ai fi fost tocmai nepăsător: tóte aceste le vedem și le aprețiăm, de aceea suntem gata de a chibzui și combina împreună prin ce apucătură și surprisă am puté sĕ ieșim din impus, guvern și oposiție.

N'ar fi pentru prima óră, că s'ar înscena o asemenea împăcare între majoritatea și minoritatea maghiară. Tocmai Coloman Szell, care a venit la putere pe basa unui astfel de pact cu partidele din oposiție, ar fi cel mai competent și chiemat totodată a scóte o a doua edițiune a acelui pact.

Nu vom greși, credem, décă vom mai admite, că primul ministru, când s'a decis a lua asupră-șĭ responsabilitatea pentru starea de *ex-lex* și a nu se retrage, s'a încredut în norocul ce-l avuse până atuncĭ ca mijlocitor și impăciuitor între grupurile din drépta și stânga camerei. A sciut sĕ-ĭ câștige pe toțĭ pentru formula sa relativă la pactul cu Austria, de ce sĕ nu pótă afla o formulă pentru a încheia măcar un armistițiu și în cestiunea armatei?

De astă-dată se pare însĕ, că primul ministru șĭ-a greșit puțin calculul. Póte sĕ fie de vină mai mult cercurile curții și cele militare, decât disposiția oposițiunei. Orĭ-cum ar fi, Koșuthiștii de-ocamdată nu se gândesc la o aplanare a crisei. Ce aștéptă, ei décă au pe cine-va la spatele lor și pe cine, nu scim, cel mult am puté numai bănui.

Probabil vor sci mai multe cei cu „mâna lungă“ de la Viena. Cel puțin s'ar puté conchide la așa de ceva din interpelația, ce a făcut'o contele Ioan Eszterhazy, cunoscutul magnat hiperșovinist, care ca unul din amicii baronului Banffy stă în prepus la conaționalii sĕi, că vorbesce la inspirația „cercurilor aulice“ din Viena.

Numitul grof a cerut dela ministru-președinte fără de nicĭ un încunjur, în ședința de erĭ a camerei magnaților, sĕ se lapede de politica sa pasivă și sĕ încerce a înfrânge obstrucțiunea îndreptată în contra țĕrii cu mijlóce „violente dér legale“.

Primul ministru Szell rĕspunse că, décă groful I. Eszterhazy îi va esplica carĭ mijlóce violențe sunt legale, el le va întrebuința bucuros, până atuncĭ însĕ va procede în sensul constituției și al legilor, pe câtă vreme se va bucura de încrederea corónei și a majorității.

Deși făcĕnd o astfel de declarație a fost din nou lăudat de foile oposițiunei, aceste totuși nu se pot contenĭ de a-ĭ spune d-lui Szell în față, că ḑilele 'i sunt numĕrate că va cădé, ér succesorul sĕu va fi gata a guverna și după receta grofului Eszterhazy „cu mijlóce violente însĕ legale“.

Așa de convinșĭ sunt obstrucționiștii de acésta, încât se grăbesc de pe acuma a lua posiție împotriva viitorului guvern unguresc absolutist ḑicĕnd, că „în contra violenței este îndreptățită orĭ și ce violență!“

Declarațiunile Banului croat. Un redactor al ḑiarului „*Fremdenblatt*“ a interwievat pe contele *Khuen—Hedervary* asupra evenimentelor din Croația și a situațiunei create de turburările ce ḑilnic se întîmplă. Banul a declarat, că scirile colportate prin ḑiare despre condamnările la mórte și esecuțiunĭ sunt neadevĕrate. De când s'a publicat statariul tribunalul însărcinat cu judecarea crimelor nu s'a întrunit nicĭ odată, nicĭ n'a adus vre-o sentință de condamnare. Este caracteristic ḑice Khuen, că în contra inscripțiilor maghiare de la căile ferate numai *femeile* aranjéză numĕrósele scandalurĭ. Bărbații sunt ducĭ în America și politica o fac aḑi în locul lor femeile. Banul reduce tótă mișcarea la agitațiunea măiestrită a câtorva ștreberĭ, agitațiune, care e de părere că va înceta, de órece nu póte fi vorba în casul de față de un partid organisat, căcĭ nu esistă în Croația partid, care sĕ ḑică: „Noi căutăm ajutor în afară de Croația contra Ungariei și sperăm a-l și căpĕta“. Banul a lăudat atitudinea ministrului președent *Koerber* în cestiunea turburărilor și rĕspunsul, ce l'a dat interpelaților lui Bianchini și soți.

Armata comună.

Ḑiarul „N. Fr. Pr.“, despre care se scie, că primesce inspirații de la ministeriul de esterne, în ultimul sĕu numĕr scrie un remarcabil prim articol asupra pericolelor, ce ar amenința monarchia prin tendințele ce se manifestă în dieta Ungariei, de a sfășia unitatea armatei. Estragem din acel articol următórele:

Armata împĕrătéscă și regéscă sĕ fie sfărîmată? Crescută în tradiția, că șĭ-a vĕrsat sângele pentru apĕrarea *monarchiei*, ea aude ḑilnic, că nu esistă monarchie și că fie-care invalid, care credea, că trebue cu sacrificiul vieții sĕ-șĭ apere patria, a fost orbit de o erore de drept public. Incă din bĕtrânĭ, patria pentru soldații noștri era o noțiune cumulativă, căreia îi lipsia singularul, dér acest cumul se chiema altă-dată *monarchie*, ér acum i-se trage la îndoială și acest nume. Sĕ ne trimetem așa dér fiiĭ noștri în luptă pentru ceva, care până în momentul de față este fără nume, și când acești fii își îndeplinesc cea mai grea și mai cruntă datorie, nu pot sĕ spună nicĭ măcar pentru ce au fost sacrificațĭ. Au fost armate glorióse, carĭ prin rĕsbóie nenorocite șĭ-au perdut solul patriei, dér ca *în timp de pace* sĕ se sdrobĕscă noțiunea istorică a patriei, este fără esemplu în istorie. Acéstă armată comună fără patrie comună, nicĭ nu este sigură, că îi vor rĕmâné cel puțin semnele es-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Actorii.

(Fine).

Același lucru îl spun și despre actorĭ. Este forte ușor sĕ stingĭ entusiasmul aprins în inimile tinere, dér cât de rar se nasce unul cu entusiasm! Ce încurajare póte sĕ fie pentru cei tinerĭ, când o actriță de valórea Agathei Bârsescu este cu așa inimă ușóră scósă din teatru?

Ia reamintiți-vĕ ce însuflețire dăduse scenei Magda, Medea, Messalina, Hero, Eva și tóte celelalte superbe figurĭ dramatice sub carĭ s'a înfățișat Bârseasca? A, dér n'a ținut mult. Cum voiațĭ sĕ ție mult, când în trei lunĭ Bârseasca a jucat de la Severin la Dorohoi mai multe representanții, de cât sunt ḑile în trei lunĭ? Cum voiațĭ sĕ ție entusiasmul, când Bârseasca înainte de a juca un rol în Bucurescĭ, îl juca la Botoșanĭ, seu la Tecucĭ, în condiții absolut inferióre? Cum voiațĭ sĕ ție, când din brațele direcției Bârseasca trecea în brațele tuturor impresarilor de meserie și de ocasie?

A, da, s'a făcut tot ce s'a putut, ca sĕ se usezo acest frumos talent, pentru ca cât mai repede sĕ pótă fi scos din teatru, fără ca sĕ se producă o revoltă în public.

S'a făcut rĕu!

Și cred, că rĕul se póte îndrepta, cred că se póte găsi mijlocul, ca Bârsesca sĕ jóce în teatrul nostru cu folos și moral și material pentru teatru.

Dér pentru acésta trebue sĕ se fixeze repertoriul din vreme și sĕ se studieze serios.

Dér cum voițĭ sĕ mérgă un teatru, in care în timpul stagiunei — o nenorocită stagiune de patru lunĭ — lipsesc actorii principalĭ, lipsesce însuși directorul de scenă?

Nu vedețĭ că actorii din teatru fac concurență teatrului? Care provincial viind în Bucurescĭ are sĕ dea fuga sĕ vadă representațiunile de la Teatrul Național, cu 5—6 lei stalul, când pe aceiașĭ actorĭ, în aceleașĭ piese, îi vede cu 2 lei 50 banĭ, abonament pentru trei representații, în orașul sĕu?

D'apoi cu sistemul economiilor inaugurat la teatru și cu procedura admisă în distribuirea rolurilor, am puté merge și mai departe; nu numai pe Agatha Bârsescu, dér pe toțĭ cei carĭ primesc de la 200 lei în sus, îi putem scóte din teatru și înlocuĭ cu elevĭ de la Conservator. Ce, nu au jucat tótă érna elevii de la Conservator?

Dér nu este vorba aicĭ de economii cu orĭ-ce preț, ci de teatru bun cu orĭ-ce preț! De teatru românesc bun!

Și nu putem sĕ avem teatru bun, fără actorĭ bunĭ, fără ansamblu.

* * *

Ațĭ vĕḑut pe Novelli. Fericit e publicul pe care ḑilnic îl desfată asemenea artiștĭ. E grandios acest creator al teatrului modern, este un adevĕrat geniu al dramaturgiei, el stă alăturĭ cu geniile creatóre ale literaturei dramatice.

Și décă m'a uimit prin jocul sĕu, prin acea neasemuită putere de a da stările sufletescĭ ale personajului în care se încarnéză, mĭ-a procurat cea mai mare satisfacție, pe care puteam s'o am ca om de teatru, când am vĕḑut ce îngrijire dă el punerei în scenă și ansamblului.

Pentru prima óră vĕd un actor, care nu are nimic din cabotin, pentru prima óră vĕd într'un actor întruparea desăvîrșită a artistului.

Piesa, piesa nu rolul, acésta se cere la teatru. Și cei mai mulțĭ dintre protagoniștĭ nu se ocupă, decât de rolul lor, nu au altă grijă, decât cum sĕ desființeze întréga piesă, pentru-ca publicul sĕ nu-l vadă decât pe el!

Cabotinul disprețuesce piesa, el nu adóră decât monologul; dialogul și scenele de asamblu îl infurie, de aceea si taie, desființéză, replicele celorlalțĭ, décă are puterea și póte s'o facă.

Acésta este cea mai mare nenorocire a teatrului, și de aceea organisatorii cuminți au pus în capul teatrelor ómenĭ de litere, nu actorĭ.

Ómenii de litere sĕ nu se supue actorilor, sĕ aibă în vedere interesul superior al teatrului, al artei. Un actor, póte sĕ fie un escelent actor, admirabil interpret de rolurĭ, dér forte rĕu coleg, mai totdéuna egoist. Sunt forte rarĭ esemplele contrarii, chiar printre cei mai de frunte actorĭ, și așĭ puté ḑice: mai ales printre aceștia.

Vedețĭ că actorii noștri, când e vorba de Agatha Bârsescu, nu se gândesc decât la cele câteva mii de lei pe carĭ îi primesce ea. Propunețĭ orĭ căruia dintre ei, care are vre-o 4—5—6 mii de lei pe an

terne ale vechei coherenţe, *limba de comandă, drapelul*, de care este legată onórea militară, reminiscenţele cele mari; *imnul*, care nu esprimă, decât mĕsura cea mai necesară şi mai sumară a consciinţei de unitate. Se cere cu violenţă şi cu ameninţărī, ca cea mai veche armată din Europa sĕ-şī schimbe tótă firea ei, sĕ se naţionaliseze, sĕ se împartă riguros în două grupurī după cetăţenia soldaţilor şi a ofiţerilor, deosebite în limbile de comandă, în embleme, colorī şi drapele, ba chiar şi în accentele solemne, carī îl acompaniéză pe soldat în primejdie şi mórte.

Cine ar vré sĕ o facă acéstă, ar ruina sufletul armatei!

Prin acésta nu s'ar ajunge o stabilitate, ci armata ar fi tîrîtă în mijlocul frecărilor produse în totdéuna prin raporturile nelămurite, până la sfîrşitul forţat al unei minciunī fără înţeles.

Bărbaţii cei mai mari ai Ungariei, un *Deak*, un *Andrassy*, au fost de avis de a nu se sgudui comunitatea armatei. Urmaşii, contele Iuliu Andrassy şi contele Stefan Tisza sunt de aceeaşī convingere, şi totuşī pericolul pentru armată este mare.

Aglomerarea de trupe, arme şi glónţe încă nu sunt suficiente pentru formarea unei armate. Mai trebue încă contopirea în sentimente şi gândire, acel element moral, care câştigă în importanţă în mĕsura, pe cum armata poporală devine armată profesională.

Incă şi mai mare este necesitatea unei idei palpabile, comune, într'o armată, care nu este dominată de disposiţiile simple şi firescī ale unui stat naţional, ci trebue sĕ se biruéscă contrastele naţionale, pentru a parveni la representaţia şi fixarea unităţii.

Acéstă unitate superióră, acéstă comunitate îşī avea rădĕcinile în tradiţiunea evoluţiei istorice a monarchiei, în însaşī istoria armatei cu luptele şi bătăliile sale, într'un sentiment al imperiului, care nu contrasta cu independenţa celor două state.

Partidele radicale din Ungaria cer separarea armatei tocmai într'un timp, când la frontierele Ungariei s'a aglomerat cea mai periculósă materie esplosibilă. N'ar fi óre Ungaria, mult mai tare ameninţată de cât Austria, în cas când ar isbucni ferberea din Balcanī?

Austria în sine, aprópe n'are duşmanī în lume. Ura cea mare colcăie tocmai în potriva Ungariei, chestiunile posiţiei nóstre de mare putere ating mai ales Ungaria, care este mereu asediată de patimile micilor state orientale.

Când au fost aruncate bombele din Salonic, Europa era despărţită numai cu un fir de pĕr de un rĕsboiū între Turcia şi Bulgaria. Şi cu tóte acestea, armata trebue sĕ fie sguduită şi slăbită tocmai în aceste momente. Acésta este o crimă.

Separarea naţională n'ar fi decât începutul separării totale şi al unei încurcăturī nenorocite, căcī unde este acea putere, care sĕ refuze Polonilor şi Cehilor, ceea-ce ar fi obţinut Ungurii? Descompunerea armatei în grupurī naţionale ar fi inevitabilă, şi aceste grupurī s'ar urī mult mai mult între sine, decât ar urī pe duşmanul comun.

La alegerea de la Dobra.

Valea-Mureşului, Maiū 1903.

D-le Redactor! In cercul electoral al *Dobrei*, care a rĕmas vacant în urma morţii fostului deputat *Lazar* Arpad, s'a pornit deja góna după voturī! Candidaţii rĕsar ca ciupercile după plóie. Organele guvernului desfăşură tóte forţele, ca sĕ asigure reuşita candidatului partidului liberal, a advocatului Dr. Bela *Farkas*, a căruī candidatură e sprijinită de guvern. Afară de acesta va candida cu program independist un medic din Budapesta Dr. Artur *Kozma*. O delegaţie de 10 membrii din cerc a fost la Budapesta, ca sĕ-l róge a primi candidatura. El a şi primit.

Faţă cu aceştī doi candidéză, după cum sciţī, şi tinĕrul advocat şi director de bancă din Orăştie Dr. Aurel *Vlad*, şi se ḑice că ar avé de gând sĕ candideze şi advocatul, tot din Orăştie, Dr. Aurel *Munteanu*. Ar fi aşa-déră patru candidaţī în cercul Dobrei.

In jurul candidaturei directorului „Ardelenei" şi a advocatului Vlad se face mare sgomot. Alegĕtorii românī sunt infestaţī cu „apelurī" late şi umflate, unele iscălite, altele neiscălite, în carī candidatul nounouţ este divinisat ca unul, care o sĕ „mântuéscă" poporul şi sĕ-i „uşureze" sarcinile sub carī îmbrâncesce. Intr'un apel se ḑice că Dr. Vlad va candida „cu program naţional" (acest apel e anonim, întru cât nu e subscris cu numele de nimenī), într'altul subscris de vr'o 15 inşī, nu se arată cu ce program candidéză d-l Vlad, aşa că alegĕtorii sunt zăpăciţī şi cu totul neorientaţī în ce privesce „programul" candidatului.

Eu cred, că se înşală toţī cei ce în naivitatea lor vor crede, că d-l Dr. Vlad şi semenii sĕi ar lupta pentru principii. Nu de principii se tractéză la d-sa şi soţii d-sale în casul de faţă ci de cel mai ireverenţios oportunism, de-o apostasie faţă cu partidul şi de-o condamnabilă dispreţuire şi încălcare a hotărîrilor conferenţelor nóstre naţionale.

Esemplul ce-l dă Dr. Vlad este atât de demoralisător, în cât merită a fi înfierat după cuviinţă. Unde vom ajunge, ce se va alege din noi şi din luptele nóstre, décă aḑī unul, mâne altul va deserta de la stégul partidului, al căruia membri trebue sĕ fie cu cinste şi respect faţă cu decisiunile luate de representanţii lui? Acesta sĕ fie óre „idealul" ce-l urmăresce generaţia mai tînĕră, care pórtă vecinic pe buze cuvĕntul de ordine: *acţiune*? Este a ei chemare acţiunea în sensul distrugerei, orī că am ajuns cu partidul şi organisaţia lui până la punctul, în cât nimenī sĕ nu mai vré sĕ scie de el şi de sórtea lui?

Ĕtă întrebările, carī în momentele de faţă mai ales trebue sĕ preocupe serios pe toţī bărbaţii noştri, carī ţin la partid şi nu voiesc sĕ lase, ca nisce tinerī neprecugetaţī şi înfumuraţī sĕ-şī bată joc de disciplina morală şi solidaritatea dintre noi în lupta de apĕrare naţională contra adversarilor cutropitorī.

'Mi aduc aminte, că atuncī când în conferenţa de la 1892 se ivise disputa pentru şi în contra aşternerei memorandului, s'a ridicat unul dintre cei de faţă şi a ḑis, că de cât sĕ ne desbinăm pe acéstă temă, mai bine sĕ renunţăm la memorand, căcī numai de vom merge strîns solidarī, vom fi în stare sĕ resistăm tuturor atacurilor şi seducerilor, numai aşa vom fi tarī, în cât cu timpul vom puté înfrînge chiar şi porţile iadului.

Şi óre ce am învĕţat din păţaniile de ḑece anī? N'a avut dreptate cel ce a vorbit şi ne-a dogenit astfel? Un singur moment de neprecugetare, de grăbire necóptă, câte suferinţe n'a adus cu sine, cât de mult nu a sdruncinat partidul nostru şi câte ḑile amare nu i-a pregătit, care tóte puteau sĕ fie, décă nu cu totul şi pentru durată evitate, totuşī mult slăbite în efectul lor stricăcios.

Cei ce bat câmpii cu „programe naţionale" croite după pofta, ambiţiunea şi interesele lor momentane, părăsind ca nisce necredincioşī causa partidului şi a solidarităţii naţionale, sunt ca şi cei despre carī sf. scriptură ḑice: „Ce folos că vei câştiga lumea tótă, décă sufletul ţi l'ai pierdut?"

Numirea de cardinalī a produs o surprisă amară în cercurile guvernului ungar. Se scie, că guvernul în acord cu ministrul de esterne au propus pe archiepiscopal de Agria, *Samassa*. Se svonia însĕ, că Samassa în Vatican nu este agreat, din causa că pe timpul proiectelor bisericescī a fost trimis de guvernul ungar în misiune la Roma, cu care ocasiune ar fi avut un conflict cu *Rampolla*. Svonul acesta se desminte acuma şi după cum scrie „N. Fr. Pr.", motivul recelei Vaticanului faţă cu Samassa este, că acest archiereu de 30 anī, de când pórtă toiagul, nicī odată nu s'a dus la Roma din propriul îndemn.

Congresul primarilor.

Ḑilele acestea s'a ţinut în Dobriţin congresul primarilor din Ungaria, despre ale cărui hotărîrī luăm notă în următórele:

S'a hotărît între altele, de a se cere de la stat o despăgubire în favorul oraşelor pentru funcţiunile de stat. Oraşele şi dealtmintrea îşī au balastul lor biurocratic, apoi pe d'asupra mai sunt în povărate şi cu aparatul greoiū al funcţionarilor statului.

Mai departe primarii au căḑut de acord asupra cestiunei, ca în viitor ministrul sĕ nu mai pótă *modifica* hotărîrile representanţelor comunale, ci numai cassa în total. — Se înţelege, că în viéţa practică acest conclus este de puţină importanţă, căcī unde este garanţia, că ministrul va fi mai dificial la cassarea unui conclus de cât la modificarea lui? Hotărîrile arbitrare ale miniştrilor vor fi la ordinea ḑilei şi prin acésta lucrările oraşelor vor fi şi mai mult stângenite.

Primarii au mai luat conclusul, ca sĕ pótă apela contra hotărîrilor ministeriale gravaminóse la tribunalul suprem administrativ.

Acésta ar fi în adevĕr o reformă din celea mai salutare, de cât că fórte bine a observat un orator al congresului, înainte de tóte ar trebui reorganisată întréga instituţie după modelul instituţiilor analóge din Europa apusénă. Spre acest scop ar trebui emancipat de omnipotenţa ministeriala, care l'a încălecat, cu tóte că acest tribunal ar trebui sĕ fie un for autonom tot aşa de independent ca şi guvernul. Numai cu acest corectiv s'ar puté spera, că activitatea tribunalului administrativ va fi salutară pentru autonomia comunelor urbane.

S'a decis mai departe reducerea numĕrului representanţilor, eventual fixarea numĕrului la cifra 60.

In sfîrşit s'a mai adus conclusul, care nu se póte potrivi de loc cu tendinţele moderne ale administraţiei oraşelor, de a socoti dublu contribuţia viriliştilor, carī au cualificaţie juridică séu din dreptul public.

SCIRILE ḐILEI.

— 13 Maiū v.

Parastas pentru Dr. Ioan Raţiu. La 7 Iunie n., ḑiua de Rosalii, se va serba în Sibiiu un parastas, ér în Clujiū şi Turda o liturghie întru odihna sufletului fericitului Dr. Ioan *Raţiu*.

Noiī episcopī de la Oradea-mare şi Lugoş vor depune mâne Miercurī jurămĕntul în mânile Majestăţii Sale, în Viena. Va fi de faţă şi ministrul de culte Wlassics.

Comisar ministerial pentru esamenele de maturitate la şcóla comercială română din Braşov a fost delegat din partea ministrului de comerciu directorul şcólei de specialitate din T.-Mureşului Iacob *Fekete*.

Turburările din Croaţia. Din *Fiume* se telegrafézā, că alaltă-erī a fost *proclamat statariul* în *Susak* şi *Buccari*. Pe case s'au lipit placate mari, carī vestesc poporului statariul. Turburărī marī s'au întâmplat în *Grobnik*, unde edificiul primăriei a fost formal asediat şi bombardat cu pietri. Mai multe sute de ţĕranī s'au adunat la vestea, că organele administraţiei au sĕ aresteze pe preotul *Balicī*, s'au dus la primar şi l'au silit sĕ promită sĕrbătoresce, că nu va aresta pe preot. Turburărī au fost şi în Buccari, Jelevje, Cirkveniţa, Tersat şi în alte câte-va localităţī.

Adunare poporală. Dumineca — scrie „Br. Lapok" — s'a ţinut în restaurantul Finta din Scheiū (Brasov) o adunare poporală convocată de „socialiştī românī". Adunarea a fost presidată de Köpf Lazar. La ordinea ḑilei a fost: „situaţia economică şi politică a poporului". Intre vorbitorī a fost şi un Român cu numele Gredinaru. Unul din cei patru oratorī cu numele Lazarovicī Gerge a atins şi cestiunea naţionalităţilor, dér Köpf şi Barta (acesta în limba română (!) — au protestat declarând, că ei nu vréu sĕ agite contra naţionalităţilor, căcī îmbunătăţirea situaţiunei poporului numai aşa se va puté face, décă Românii, Maghiarii şi Saşii nu se vor considera ca duşmanī. — Vom reveni.

Direcţiunea „Albinei" din Sibiiu a primit ḑilele acestea o adresă de mulţumire de la ministrul de culte şi instrucţiunea publică r. u. pentru donaţiile făcute spre scopurī şcolare. — „Albina" a dat şi anul acesta, ca de obiceiū, sume însemnate pentru scopurī şcolare, în special a contribuit şi la cheltuielile emulaţiunei gimnastice a elevilor gimnasiului de stat din Sibiiu.

Călugăr nou. Părintele Dr. Sebastian *Olariu*, profesor şi director al institutului teologic gr. or. din Caransebeş, a fost tuns întru monach în mănăstirea Hodoş-Bodrog, primind numele de Iosif.

„Coróna". Ni-se scrie din Bistriţa: „*Coróna*" institut de credit şi economii, societate acţionară cu sediul în Bistriţa, s'a înfiinţat prin votul adunăriī generale constituante ţinută la 23 Maiū a. c. cu un capital fundamental de 100,000 coróne plasat în 500 de acţiunī à 200 coróne valóre nominală. Spre orientarea celor interesaţī servéscă următórele amĕnunte: Direcţiunea constă din 10 membrii. President: Dr. Alesandru *German*, medic. Vicepresidenţī: 1) D-l Michail *Făgărăşanu*, protopop. 2) D-l Dr. Pompeiū *German*, medic. In comitetul de revisiune s'au ales 5 membrii şi 2 suplenţī. Director esecutiv: Dr. Gavril *Tripon* advocat. Comptabil: D-l Emil *Chiffa* fost elev al Academ. com. sup. din Antwerpen. Postul de cassar vacant. Cererea pentru înregistrarea firmei se va înainta până în 1-ma Iunie la tribunalul competent. Societatea şi-a închiriat local în Strada Spitalului Nr. 23 etagiul de-a stânga, învecinat cu hotelul Sahling. Activitatea se va începe imediat după înregistrarea firmei. — *Un acţionar.*

Comerciul extern al Austro-Ungariei în anul 1902. Tocmai acum au apărut datele statistice despre comerciul extern al monarchiei nóstre, din carī se vede, că importul s'a evaluat la 1770·3 mil. coróne şi exportul la 1999·4 milióne cor., şi ast-fel bilanţul comercial se încheie cu un activ de 229·1 milióne, faţă de 285·9 milióne cor. în anul 1901. In

---

sĕ îi mai daţi încă atâta, şi veţī vedé că o sĕ găséscă lucrul admirabil. Dér décă merită, séu nu, décă dând suma Bârseascăi faceţī un real serviciu teatrului, ér dându-i-o lui, e pagubă fără nicī un fel de câştig, de asta puţin îī pasă, nicī nu vrea sĕ se gândéscă.

Adecă nu sunt o mai mare pagubă pentru teatru cele treī lunī de beneficī? Nu perde mai mult teatrul când îşī umflă repertoriul cu piese rele aduse de actorī incapabilī?

Agatha Bârsescu putea sĕ fie o mândrie pentru scena nóstră şi este încă timpul, o repet, ca ea sĕ devie un sprijin puternic al Teatrului Naţional. Sĕ nu lăsăm acéstă actriţă româncă sĕ se ducă, sĕ facă gloria altor scene, sĕ n'o perdem, când avem atâta nevoie de talente seriόse la teatrul nostru. Aduceţī-o înapoi şi folosiţī-vĕ de talentul şi de cunoscinţele ei cu dibăcia şi pasiunea cu care sgârcitul se servesce de aurul sĕu.

Agatha Bârsescu póte sĕ fie o adevĕrată comóră, n'o aruncaţī în mânī streine.

I. C. Bacalbaşa.

special comerciul nostru, fără de transit, după datele definitive arată un activ de 193·3 milióne cor. Articolele cele mai însemnate la import sunt: mărfurĭ coloniale în valóre de 48·8 milióne cor. față de 48·7 milióne cor. în 1901, tabac de 51·7 mil. față de 56·2 în 1901, cereale și legumĭ, urez, făină etc. de 51·1 mil. față de 53·6 în 1901, producte animalice de 104·8 mil. față de 95·6, bĕuturĭ de 24·8 (23·6), cărbunĭ și koks de 101·3 (107·8), bumbac brut de 153·9 (135·6), lână de 118·6 (90·8), mătase și mărfurĭ de mătase de 79·6 (71·8), pele și mărfurĭ de pele de 48·7 (19·2), lucrărĭ de artă de 52·9 (51·5); la export: zahar în valóre de 138·8 milióne cor. față de 176·7 milióne în 1901, cereale, legumĭ, urez, făină etc. de 166·3 milióne față de 148·7 în 1901, vite de tras și tăiat de 151·7 (120·5), 'producte animalice de 185·3 (116·9), bĕuturĭ de 35·7 (35·8), lână etc. de 77·9 (69·3), lemn de 195·5 (219·3), cărbunĭ și koks de 91·9 (109·1), pele și mărfurĭ de pele de 60 2 (59·3), mărfurĭ de lemn și os de 46 (44·3), sticlă și mărfurĭ de sticlă de 46·5 (49·2).

Automotóre. Pentru linia de tramvaiŭ Brașov-Săcele s'au adus dilele acestea douĕ prea frumóse automotóre, carĭ vor fi puse în circulație Dumineca viitóre.

Jubileul de 200 anĭ al orașului St.-Petersburg. Toțĭ primarii capitalelor din Europa au fost invitațĭ sĕ participe la jubileul, ce se va serba dilele acestea în Petersburg întru amintirea de 200 anĭ a întemeierii lui. Lord-majorul Londrei Sir Marcus Samuel, care se crede advocatul tuturor coreligionarilor sĕĭ evrei din univers, a credut pe cuviință sĕ declare, că după cele întêmplate la Chișineu față de jidovii de acolo, el nu póte participa la serbările din Petersburg.

Aniversarea de 200 de anĭ a revoluției lui Fr. Rákóczi II. Duminecă s'au ținut marĭ festivitățĭ în Clușiŭ din incidentul aniversării de 200 de anĭ a începutului mișcării revoluționare Rákóczyane. Inițiativa la serbările acestea le-a luat tinerimea universitară maghiară. Serbările s'au început cu liturghie solemnă în biserica catolică, după care a fost ședință festivă la primărie, la care au pronunțat discursurĭ: primarul *Szvacsina*, fișpanul contele *Béldi*, Fekete *Nagy* Béla. Acesta a făcut propunerea, sĕ se facă petiție la camera deputaților, ca sĕ se aducă osĕmintele lui Rákóczy din Constantinopol pe *cheltuiala țerii*. Propunerea a fost primită în unanimitate. Au mai vorbit Feilitzsch, Tutschek, Boros și Dr. *Marki* Sándor, profesor universitar, care a ținut discursul festiv. In acest discurs Markĭ a relevat entusia... ' Rutenilor pentru Rákóczi, precum și împrejurarea, că între Curuțĭ au fost și Romanĭ. (Citéză numele lui Vasile Negru, Bucur Câmpianu etc.) La órele 12 s'au ținut discursurĭ la statua lui Matia (deputatul Hock), apoi teatru iluminație, banchet etc.

Revocare. Ținerea adunărei „Despărțĕmêntului *Alba-Iulia*" al Reun. învĕțătorilor românĭ gr. cat. din Archidiecesă, convocată pe 31 Maiŭ st. n. a. c. la Intregalde, din causa unor pedecĭ obvenite, *se amână* pe timp nedeterminat. Avis celor interesațĭ! *Alba-Iulia*, în 25 Maiŭ 1903. *Ioan Pampu*, președinte.

Referent la senatul școlar al consistoriului Aradan a fost ales cu unanimitate Dr. Gheorghe *Popa*. D-l Popa însĕ a declarat P. S. Sale Episcopului I. I. *Papp*, că nu póte primi acéstă sarcină din causă, că se pregătesce la esamenul de advocat.

Elias. In biserica evanghelică din Sibiiu s'a cântat Joi 21 Maiŭ de către corul de bărbațĭ al Sașilor. „Elias" de Mendelsohn. Intre soliste s'a distins d-șóra Delia *Olariu*.

Emigrările din ținuturile locuite de Slovacĭ iau di de di proporții tot mai marĭ. Familii întregĭ își iau drumul spre America și foile slovăcescĭ publică aprópe în fie-care numĕr date despre 'aceste emigrărĭ.

In comitatul Turda-Arieș numai erariul și contele Teodor Andrassy (în Hĕșdate) au dominii mai marĭ. Din 21 arendașĭ 14 sunt jidovĭ cu 13,000 jugĕre. Proprietarĭ jidovĭ sunt 6 cu 2000 jugĕre; înainte cu trei anĭ erau 3 cu 1500 jugĕre.

Rănire mortală la exercițiul militar. Alaltă-erĭ regimentul de honvedĭ din Oradea a eșit la exercițiu în partea hotarului dinspre Săldăbagiŭ. Se formaseră douĕ partide, carĭ luptau una contra celei-lalte, împușcând cu cartușe umplute cu hârtie. De-odată însĕ un proiectil trece pe lângă colonelul, care la mijloc între cele douĕ partide urmăria exercițiul din vîrful unui deal și se opresce în piciorul unui honved din partida adversă, care a cădut la pămênt lovit de acel proiectil. Exercițiul a fost întrerupt, ér rănitul cu numele Florea *Căprariu* de la compania 12 a fost transportat la spital cu piciorul perforat de glonț. Florea servia deja în al doilea an la honvedĭ și chiar de va scăpa cu viéță, se va întórce acasă fără un picior.

Institutul pentru bóle de ochĭ din Brașov în anul 1902.

In institutul r. u. din Brașov au fost îngrijițĭ 635 de paciențĭ, și anume 311 bărbațĭ și 320 femei. Afară de aceștia au fost împărtășițĭ în tratament ambulatoric gratuit 553 de pacienți.

După naționalitate pacienții se împart precum urméză: 375 Maghiarĭ, 161 *Românĭ*, 92 Germanĭ și 3 de alte naționalitățĭ.

După comitate au fost: 214 din Treiscaune, 173 Brașov, 72 din comitatele Têrnava-mare și mică, 55 Odorheiŭ, 55 Făgăraș, 41 din Ciuc și 16 din alte comitate. Din aceștia au fost vindecațĭ pe deplin 317, îndreptațĭ 292, așa că la sfîrșitul anului nu se găsiau în institut de cât 22 paciențĭ.

De conjunctivită au suferit 188, carĭ în mare parte erau casurĭ grave.

In țéra Bârsei, conjunctivita granulósă, a cărei vindecare ține mai multe lunĭ, s'a încuibat în mai multe comune.

S'au făcut în total 132 operațiunĭ, dintre carĭ *63 de albéță, carĭ tóte au reușit*.

Dilele de îngrijire au fost pentru bolnavĭ 11850, ér pentru cei doi îngrijitorĭ 730. Intreținerea dilnică a costat 112 banĭ

Directorul acestui institut, medicul șef Dr. *August Fabritius*, în timpul de 19 anĭ, de când desvóltă activitate pe acest teren, în diua de 22 Aprilie a. c. a *sevîrșit a miia operațiune de albéță*, ér peste tot 2384 de operațiunĭ oculistice. — Institutul se va muta la 1 Octomvrie în Scheiŭ, Str. Caterinei nr. 4. Numitul director *Dr. Fabritius* în raportul sĕu, din care luăm datele de mai sus, își esprimă dorința, ca institutul după o esistență provisorică de 46 anĭ, în cele din urmă sĕ se stabiléscă în mod definitiv.

Convocare.

Reuniunea învĕțătoriior gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, despărțĕmêntul *Bia și D. Sântmărtin*, invită la adunarea de primăvară, ce se va ține în școla gr. cat. din *Sâncel la 9 Iunie* st. n. a. c. pe toțĭ membrii sĕĭ ordinarĭ, pe onorații domnĭ directorĭ și pe toțĭ binefăcĕtorii și sprijinitorii causei nóstre școlare.

Program: 1. Serviciu divin și oficiarea obicĭnuitului parastas la órele 8 a. m. 2. Deschiderea adunărei. 3. Apel nominal. 4. Disertație din sfera economică, de Ioan Bărbat înv. în Sâncel. 5. Discuție asupra disertației. 6. Cetirea și verificarea procesului verbal al adunărei precedente. 7. Raportul cassarului. 8. Raportul bibliotecarului. 9 Dispoziții de verificare. 10. Dispozițiunĭ pentru viitórea adunare de tómnă 11. Inscrierea de membrii noi și încassarea taxelor. 12. Eventuale propunerĭ. 13 Inchiderea adunărei.

Sâncel, la 23 Maiŭ 1903.

Valeriu Platon,
învĕțător în Crăciunelul sup. și notarul despărțĕmêntului.

Dare de sémă și mulțumită publică.

Cu ocasiunea representațiunei teatrale aranjată în diua de sf. George de tinerimea română din Cohalm, s'au făcut următórele contribuirĭ peste taxa de întrare:

D-l Arseniu Vlaicu director școlar, Brașov 10 cor., I. Mircea, F. Hirschon câte 2 cor., I. Bercan 1·20 cor., Ier. Buzea, G. Repede, L. Barbu, E. Florea, F. Muștean, G. Măican câte 1 cor., I. Curta 80 banĭ, G. Andron, K. Ziegler, Dr. Hager, G. Spornic, A. Bănuțiu, D. Șica câte 60 banĭ, I. Boldea 50 banĭ, Tr. Hobean, I. Haizea, câte 40 banĭ, A. Enciu 30 banĭ, N. Brândușă, G. Ciocan câte 20 banĭ.

Suma tuturor acestor contribuirĭ este 27.60 cor.

Priméscă binevoitorii contribuitori mulțumitele nóstre și pe acéstă cale. Asemenea aducem mulțămită corpului învĕțătoresc din tractul Sighișórii și al Tohanului, care ținĕnd totodată conferența anuală în loc, a luat parte în numĕr frumos.

Total a întrat cor. 163·90, achitând spesele avute a rĕmas un venit curat de cor. 56, care sumă formând basa unui fond pentru înființarea unei „Reuniunĭ de cântărĭ» — s'a depus spre fructificare la banca „Economia" din loc.

Cohalm, 11 Maiŭ 1903.

George Fuciu, *Ioan Buzea*,
cassar.

*

Cu ocasiunea seratei teatrale-declamatorice împreunată cu dans aranjată de tinerimea română din Batiz în favorul bibliotecei școlare de curênd înființate, au întrat următórele suprasolvirĭ:

Petru Șinca par. Batiz 5 cor., Nițu Dima Hunedóra 9 cor., Nicolau Dima Hunedóra 4 cor. Nicolau Stochița cassar de bancă Hunedóra 4 cor. Constantin Dima, funcționar de bancă Hunedóra 1 cor. Sofia Guti Hunedóra 1 cor. Rimbaș Nicolau Hunedóra 1 cor. George Popovicĭ par. Nădăstia sup. 2 cor., Petru Popovicĭ par. S-tă Măria de pétră 2 cor. Eugen Popovicĭ stud. 1 cor. Nicolau Tróncă com. Bârcea mică 1 cor. Török János v. notar 1 cor. Maria Ioanovicĭ înv. S-tă Măria de pétră 1 cor. Bărbara Ioan proprietar Calan. mic 40 b. Valeriu Dugaciŭ, econom Calan mic 40 b. Zafir Uietiu primar Calan. mic 40 b. și Bărbara Ioan l. Iovită econ. Calan mic 40 banĭ.

Suma întratelor în total a fost de cor. 100·30 din carĭ subtrăgêndu-se spesele avute de 78 rămâne un venit curat de 22.30 cor. care sumă s'a adaus la fondul bibliotecii școlare.

Subscrisul aduc decĭ și pe acéstă cale cea mai căldurósă mulțămită pentru sprijinul dat scopului măreț ce-l urmărim.

Batiz, 6 Maiŭ 1903.

Nicolau G. Iordan,
învĕțător.

Representații, concerte și petrecerĭ.

— Lunĭ în *8 Iunie* st. n. (a doua di de Rusalii) 1903, se va arangia în pavilionul de la hotel „Sützen" din *Mediaș* o producțiune corală-declamatorică și teatrală împreunată cu joc. Inceputul precis la 8 óre séra. Prețul de întrare: Locul I. de persónă 1 cor. 60 banĭ, de familie (până la 3 membrii) 4 cor.; Locul II de persónă 1 cor. 40 banĭ; de familie 3 cor. 40 banĭ; Locul III de persónă 80 banĭ, de familie 2 coróne. Cei de la acest loc însĕ nu vor puté lua parte în decursul nopții și la dans. Bilete de întrare, precum și scaunele vor fi numerisate și se vor puté căpĕta séra la cassă, începênd de Joi înainte de Rosalii la d-l Mihailă Popoviciŭ, comerciant, cassarul petrecerei, și la d-l Isidor Dopp, învĕțător în Mediaș. Venitul curat se va folosi spre scopurĭ filantropice românescĭ, ér la urmă se va face o dare de sémă publică cât și despre suprasolvirile marinimóse.

Programul: I. „Prolog", de Iosif Vulcan. Se va cânta cu corul și se va juca „Romanul". II. „Ele între ele", humoresc, monolog de A. Popp, decl. de d-l I. Tarna, învĕț. III. „Paza maicii sfinte", dramă în 4 acte, local. de Antoniu Popp. Se va juca „Bătuta și „Călușerul". Se va cânta: „Mulțĭ anĭ trăiéscă", de Gavriil Musicescu. După actul prim se va declama de către d-nul I. Axente: „Noi și voi", de G. Coșbuc. După actul al doilea se va cânta „Hora" de Georgescu. D-l I. Tarna va recita monologul: „Pentru-ce am rĕmas flăcău bĕtrân", de A. Popp. După actul al treilea: „Carul cu boi", cor de Timot. Popovicĭ și se va declama de către d-l M. Tatar: „Decebal către popor", de G. Coșbuc.

Literatură.

Biblioteca pentru toți (Editura librăriei Leon Alcalay Bucurescĭ) publică în volumele sale nr. 202—203, acum apărute, primul roman al lui Dimitrie Bolintinénu **Manoil**.

Manoil scris înaintea cunoscutului roman *Elena* a fost publicat pentru întâia óră la anul 1855 în „România" literară fóie ce apărea la Iașĭ sub direcțiunea lui Vasile Alexandri.

Ca și „Elena" „Manoil" este un roman popular, care are ca superioritate faptul că a fost scris în epoca în care talentul lui Bolintinénu nu întrase în declin.

Biblioteca pentru toțĭ publică romanul după ediția originală de la 1855.

Se vinde în tóte librăriile pe preț de 60 banĭ, prețul a douĕ volume reunite din bibliotecă.

NECROLOG. In diua de 20 Maiŭ a repausat în Rodna-vechie **Inocențiu Clain Porcius**, amploiat administrativ în pensiune, cassier la institutul de credit și economii „Fortuna", în etate de 61 anĭ. Inmormêntarea a avut loc în 22 Maiŭ în cimiteriul gr. cat. din Rodna-vechie. Il jelesc Florian cav. de Porcius ca tată, surorile Susana și Rafila, precum și numĕróse rude din familiile Procopian, Zaluziecki, Pop, Marcuș, Șotropa. — Fie-i țĕrîna ușóră!

ULTIME SCIRI.

Viena, 25 Maiŭ. Petiția înaintată de deputații dalmatinĭ în care cereau sĕ fie primițĭ de Maj. Sa în audiență, a fost resolvată *negativ* la intervenția ministrului president Koerber.

Laibach, 25 Maiŭ. Aséră s'a întêmplat aicĭ o mare demonstrație anti-maghiară. Poliția n'a putut face ordine și a trebuit sĕ intervină miliția și gendarmeria.

Diverse.

Impĕratul Wilhelm—profet. Nu puțină mirare că una din cele patru statui de profețĭ sculptate- la întrarea catedralei din Metz și anume acea a profetului Daniel, are figura împĕratului Wilhelm II Étă după „Gazette de Lorraine", de unde vine acésta.

Cu ocasiunea unei visite, pe care împĕratul a făcut'o catedralei în cursul lucrărilor, el a observat, că douĕ console fuseră decorate cu figurile celor doi architecțĭ ai clădirii, d-nii Tornow și Dujardin Wilhelm II făcŭ mare haz de acest lucru și dise d-lui Dujardin, care îl însoțea: „Asta e încântător. Idea îmĭ place mult. N'avețĭ și alte lucrurĭ hazlii?" 'Artistul rĕspunse: „Voiŭ reflecta Sire", și reflectând, îĭ veni idea sĕ dea profetului Daniel capul imperial și Wilhelm consimțĭ rîzênd mult la idea, că va fi pus în rêndul profeților.

Diarele germane mai adaugă, că de altmintrelea a fost totdéuna în obiceiul tăetorilor în piétră, carĭ lucrau la biserică, sĕ dea sfinților figurile binefăcĕtorilor sĕu donatorilor locașelor sfiinte. Din acest punct de vedere decĭ este fórte firesc ca Wilhelm, care construesce cu spesele sale porticul catedralei din Metz, sĕ figureze printre sculpturile, carĭ o decoréză.

Cum călĕtoresc prințesele germane. Principesa regală Charlotta de Saxa-Meiningen, sora împĕratului Wilhem, s'a dus la Paris însoțită fiind de patru persóne. La gară n'a fost așteptată de nicĭ o trăsură de casă. Alteța sa regală chemă un birjar, care strigă, „Gata! Dómnă!" Principesa călĕtoresce în cea mai mare simplicitate și suportă tóte desagramentele călĕtoriei. Când amploiații vămei de la gară au poftit'o sĕ o caute în cufĕr, principesa a pus cufărul într'un colț, l'a deschis și l'a arătat agenților vamalĭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Se caută de cumpĕrare
următórele foi românescĭ:

1. „Gazeta Transilvaniei“:

a. 1838. Nr. 1. 3. 14. 15. Sem. II-a: 8. 17.
a. 1839. Nr. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 11. 13. 14. 15. 16. 22. 24. 26. 27. 28. 30. 31. 32. 35. 36. 40. 42 44. 45. 46. 48. 49.
a. 1840. Nr.: 2. 5. 6. 11. 12. 15. 18. 20. 22. 24. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 36. 37. 38. 39. 41.
a. 1841. Nr. 34. 35. 41. 51. 52.
a. 1842. Nr. 3. 12. 20. 23. 24. 32. 33. 35. 41. 45. 50.
a. 1843. Nr. 1—14. 17. 18. 19. 20. 21. 24. 30. 33. 35. 36. 38—43. 48. 49. 50. 53. 55. 56. 58. 68—88. 90. 92. 94. 95. 99.
a. 1844. Nr. 1—66. 68—75. 77. 78. 86. 102.
a. 1845. Nr. tot anul cu 6 coróne.
a. 1846. Nr. 1. 14. 21. 22. 31. 32. 33. 34. 36. 39. 41—59. 61—73. 75. 76. 78—104.
a. 1847. Nr. 5. 8. 53—104.
a. 1848. Nr. 2. 3. 4. 5. 6. 8. 9. 21. 79.
a. 1849. Nr. 1. 3. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.
a. 1851. Nr. 27. a. 1852. Nr. 70. 71.
a. 1853. Nr. 62. 89. 103. 104.
a. 1854. Nr. 16. 31. 39. 68. 69. 70. 72. 73. 74. 75. 78. 80. 81. 82. 83. 84. 85 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103 104.
a. 1855. Nr. 4. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15.
a. 1856. Nr. 27 31. 32. 33.
a. 1857. Nr 1. 2. 12. 13. 25. 41. 101.
a. 1858. Nr. 70. 71. a. 1859. Nr. 1. 26.
a. 1861. Nr. 1. a. 1862. Nr. 19—104.
a. 1863. Nr. 81. 85. 86. 89. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 102. 105. 106. 108. 116. 117. 118. 120.
a. 1864. Nr. 1—53. 54—60. 68. 73. 78. 79. 81. 82. 84 87. 89. 90. 97. 98. 99 până la fine.
a. 1865. Nr. 4. 6. 17. 19. 20. 25—51. 53—68. 71. 74. 78. 82. 84. 85. 90. 91. 93. 94. 95. 97. 104.
a. 1866. Nr. 10. 18. 19. 20. 24. 25. 26. 33. 35. 52. 59. 64. 65. 66 67. 83. 84. 87. 89. 90. 97. 98. 101.
a. 1867. Nr. 41. 46 47. 48. 51. 53. 54. 55. 56. 58. 59. 60. 87 până la fine.
a. 1868. Nr. 1—50. 53. 58. 66. 65. 68. 71. 72. 73. 74. 76. 84. 87. 91. 92. 93. 95. 96. 98. 94. 100. 103.
a. 1869. Nr. 18. 55. 56. 62. 64. 69. 80. 81. 87 până la fine.
a. 1870. Nr. 1—16. 39. 50. 51 52. 53.
a. 1871. 42. 43. 44. 45. 46. 72. 80. 91. 92. 93. 94. 96—104.
a. 1872. tot anul cu 6 coróne.
a. 1873. Nr. 47. 48. 58. 75. 77. 84. 85. 86. 90.
a. 1874. Nr. 1. 5. 6. 7. 61. 75. 81. 91.
a. 1875. Nr. 16. 48.
a. 1876. Nr. 14. 18. 20. 74. 85. 94. 96. 99. 100. 101. 102. 103. 104.
a. 1878. Nr. 37. 58. 62. 83. 84 până la 94. 95 până la 104.
a. 1879. Nr. 1. 2. 18.
a. 1880. Nr. 48. 75. 96. a. 1881. Nr. 17. 128.

(Până aici tóte cu 20 fileri, de aici în jos cu 10 fileri numĕrul.)

a. 1882. Nr. 77. 99. 142. 147.
a. 1883. Nr. 120. 132. 142. 143. 146.
a. 1884. Nr. 13. 48—53. 58—66. 68. 69. 70. 71. 74. 75. 77—119, 124, 125, 160, 161. 162. 163. 167—173. 175—181. 186—214. 217. 219—230. 238.
a. 1885. Nr. 37. 91. 97. 148—170. 174—177. 182. 187. 188. 193. 194. 195. 268.
a. 1888. Nr. 107. 161. 162. 198. 200. 254 și 285.
a. 1889. Nr. 59, 132, 162, 179, 214, 215, 216. 220. 222. 244. 225. 235, 241. 253. 257. 261. 262. 264. 277.
a. 1890. Nr. 217—224. 226—230. 232. 234. 235. 236. 239. 240. 241. 243. 244. 245. 246. 247. 250. 251.
a. 1891. Nr. 6. 50. 51. 52. 53. 112. 132. 169. 173. 177. 219. 220. 281. 282.
a. 1892. Nr. 8. 139. 154. 160. 170. 191. 219. 224. 226 230. 236. 258. 259. 269. 283. 285.
a. 1893—1900 cu 6 coróne anul complet.

2. „Foia pentru inimă și literatură“, Brașov.

a. 1838. sub titlul: „Foie literară“, completă cu 4 coróne.
a. 1838. sub titlul: „Foie pentru minte“, cu 4 coróne.
a. 1839. Nr. 1. 12 13. 17. 27. 28. 30. 31. 32. 34. 35. 39. 42. 43. 44. 46. 48. 49. 52.
a. 1840. Nr. 1. 2. 7. 9. 17. 51.
a. 1841. Nr. 7. 8. 9. 10. 12. 14. 20. 22. 23. 24. 34. 35. 36. 37. 40. 42.
a. 1842. complet cu 3 coróne.
a. 1843. Nr. 1. 42. 51.
a. 1844. Nr. 1. 2. 15. 16. 17. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 37. 38. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52.
a. 1845. Nr. 27. 30. 34. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52.
a. 1846. Nr. 20. 26. 27. 32. 50.
a. 1847. Nr. 20. 23. 49.
a. 1848. Nr. 28. 32. 36. 37. 38. 39. 40. 41.
a. 1849. Nr. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.
a. 1850. Nr. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 16. 17. 21.
a. 1851. Nr. 29. 35. 36. 37. 40. 41. 42. 43.
a. 1852 Nr. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 15. 16. 17. 18 19. 20. 23. 24. 25. 26 28. 29. 30. 33. 34. 35.
a. 1853. Nr. 3. 6. 7. 16. 20. 29. 30. 52.
a. 1854. Nr. 16. 17. 19.
a. 1855. Nr. 1. 2. 27. 29. 31. 40. 41. 42. 43. 48. 49. 50. 51. 52. 53.
a. 1856. Nr. 1. 2. 3. 4. 7. 14. 16. 17. 19. 20. 21. 26. 25. 24. 23. 28. 29. 30.
a. 1857. Nr. 5. 8—52.
a. 1858. Nr. 1. 2. 3. 19. 21. 22. 23. 24. 30.
a. 1859. Nr. 1. 2. 3. 4.
a. 1860. Nr. 14. 15. 21. 22. 23. 24. 29. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38 39. 40. 41. 42 43. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52.
a. 1861. Nr. 27. și 42.
a. 1862. Nr. 6. 7. 10. 17. 25. 28. 33. 36. 39. 40. 42. 44. 45.
a. 1863. Nr. 1. 25.

(Plătesc fie care numĕr cu 10 fileri.)

3. „Observatorul“, Barițiu, Sibiiu:

a. 1881. Nr. 91. 103.
a. 1885. Nr. 26. 42. 47. 48. 49. 50. 51. 52.

4. „Transilvania“, Sibiiu:

anul XII 1879—81, cu 3 coróne.
anul XVIII 1887, cu 3 coróne.
a. 1888. Nr. 3. 4. 15. 16.
a. 1889. Nr. 1. 2. a. 1893. 3. 4. 5.

5. „Albina“, Viena:

a. 1866. Nr. 30. 38.
a. 1867. Nr. 1. 6. 17. 19. 21. 22. 79. 84.
a. 1868 Nr. 5. 6. 7. 25. 29. 48. 65. 71. 129. 131.
a. 1869. Nr. 50. 58. 68.
a. 1870. Nr. 1. 3. 14. 59. 65. 88. 91. 92. 97. 109. 113. a. 1871. Nr. 59.
a. 1873. Nr. 89. 93. 94. 101
a. 1874. Nr. 71. 87. 88. 91. 93.
a. 1875. Nr. 1. 2. 5. 24. 29. 30. 34. 44. 48. 67. 78. 80. 81.

6. „Orientul latin“, Brașov.

a. 1874. Nr. 24. 25. 26. 27. 34. 55. 61. 62. 63. 64. 65.
a. 1875. Nr. 26. 35. 38. 39. 41. 42. 45. 46. 47. 48. 49 50. 57. 58. 59. 60. 62. până la fine.

(Fie-care numĕr plătesc cu 10 fileri.)

7. „Organul Luminării“, Blașiŭ, 1847, tot il plătesc cu 5 coróne.

8. „Organul național“. Blașiŭ 1848 Nr. 13. 15. 16.

9. „Invĕțătorul poporal“, Blașiŭ 1848, Nr. 1—22.

10. „Archivul“, Cipariŭ 1869 Nr. 32. 39. 40. fie-care numĕr cu 20 fileri.

11. „Amicul poporului“, de Sigismund Pop, Budapesta, 1848. Nr. 17. 19. 20—50.

12. „Expatriatul“, fóie de Cesar Boliac Brașov, 1849 au apărut 16 numeri și îi plătesc 3 coróne.

Cine are aceste foi și doresce a-le vinde sĕ se adreseze d lui Cornel Nicolescu, în Kécsa, Torontal megye per Zșombolja, căruia lipsindu-i le plătesce destul de bine 1—1,976.

ANUNCIURI
(inserțiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administrațiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazetei Trans.“

ABONAMENTE
LA
„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
Pe trei lunĭ . .	6 cor.	Pe trei lunĭ . . .	10 fr.
Pe șése lunĭ . .	12 „	Pe șése lunĭ . . .	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și streinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe șése lunĭ .	2 „	Pe șése lunĭ . .	4 „
Pe trei lunĭ. .	1 „	Pe trei lunĭ . .	2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face orĭ și când pe timp mai îndelungat sĕu lunare.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria Nicc. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.